

Bacheloroppgave

ADM650 Politikk, juss og administrasjon

Retorikk og politisk ledelse:

En casestudie på hvordan ledere kan bruke språk og relasjoner som verktøy for makt, sett i lys av stormingen av kongressen 6. januar 2021.

Angela Radulovic

Totalt antall sider inkludert forsiden: 39

Molde, 31.05.2023

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

<i>Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:</i>		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht. Personopplysningsloven skal meldes til Sikt for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av Sikt?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Dag-Erik Berg

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja

nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja

nei

Dato: 31.05.2023

Forord

Å skrive min første bacheloroppgave har vært en spennende, erfaringsrik og til tider en kaotisk opplevelse. Imidlertid setter jeg stor verdi i det jeg har lært underveis.

Jeg ønsker å rette en stor takk til min veileder, Dag-Erik Berg. Takk for god hjelp i utformingen av oppgaven, inspirerende veiledningsmøter og konstruktiv tilbakemelding. Dette har motivert meg til å jobbe effektivt og kontinuerlig utvikle oppgaven på best mulig måte.

Jeg ønsker også å takke familie og venner for den enorme støtten dere har gitt meg. Dere har motivert meg til å komme i mål.

- Angela

Sammendrag

Etter Trumps tale 6. januar 2021 ble kongressbygningen i Washington D.C. stormet av hans tilhengere. Denne hendelse belyste at Trumps tilhengerne var villige til å utøve vold på en demokratisk institusjon for å fremme hans politiske agenda. Denne oppgaven vil studerer hva som kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det yte høyre og hans tilhengere, samt hvordan talen 6.januar 2021 illustrerer disse forbindelsene.

Metoden som anvendes i oppgaven er kvalitativ casestudie med dokumentanalyse og retorisk- og diskursanalyse. For å besvare problemstillingen, skisserte jeg et teoretisk skille mellom retorikk og politisk ledelse samtidig som jeg introduserer et perspektiv som viser sammenhengen mellom tilhengers sinne og karismatisk ledelse. Deretter samler jeg data til casene, for så å bruke innsamlet empiri og teoretiske perspektiver for å diskutere frem en konklusjon. Oppgaven konkluderer med at ledere som bærer preg av karismatisk ledelse evner å bruke retorikk som et verktøy for å mobilisere sterke følelser hos tilhengere for å få de til å tenke, føle og handle på en bestemt måte. Denne dynamikken kan bidra til å gi et grunnlag for voldelige handlinger som tilhengere illustrerte ved å storme kongressen.

«And we fight. We fight like hell and if you don't fight like hell, your're not going to have a country anymore»

- Donald Trump, 6. Januar 2021.

Innhold

1.0	Innledning	9
1.1	Forskningsspørsmål og hypotese	11
1.2	Oppgavens oppbygning.....	11
2.0	Teoretiske perspektiver	12
2.1	Retorikk	12
2.1.1	Hermeneutikken.....	13
2.2	Ledelse	14
2.3	Følelser og karismatisk ledelse	15
2.4	Oppsummering av teori	16
3.0	Metode.....	17
3.1	Dokumentanalyse	17
3.2	Analyse av meningsinnhold, makt og språk; diskurs og retorikk	18
4.0	Casestudie og empiri	20
4.1	Case 1: Forholdet mellom Donald Trump, hans tilhengere og det ytre høyre.	20
4.1.1	Donald Trump	20
4.1.2	Det ytre høyre	22
4.1.3	Trumps tilhengere	24
4.2	Case 2: Retorisk analyse av Trumps tale 6. Januar 2021.	26
4.2.1	Innledning	26
4.2.2	Retorisk analyse	27
5.0	Diskusjon og drøfting av funn	30
6.0	Konklusjon	35
7.0	Etterord	36
8.0	Litteraturliste	37
8.1	Primærlitteratur:	37
8.2	Sekundærlitteratur:	37

1.0 Innledning

Denne oppgaven handler om hvordan Donald Trumps tale 6. januar 2021 ble etterfulgt av en voldelig storming av kongressbygningen i den amerikanske hovedstaden, Washington D.C. Jeg skal analysere hva som kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det ytre høyre og tilhengerne, samt hvordan stormingen illustrerte disse forbindelsene. Det er skrevet mye om Trumps presidentskap, deriblant verk av Rowland (2021). Imidlertid skal jeg sette søkelys på hvordan Trump utøver sin lederposisjon og bruker retorikk som et verktøy for å mobilisere tilhengere til å utøve vold mot den demokratiske institusjonen. Jeg skal gjennomføre en retorisk analyse og diskuterer hvordan talen kan belyse forholdet mellom Trump og hans tilhengere på en måte som inkluderer følelser og motivasjon for voldelig politisk handling.

Siden Antikken har mennesket erkjent retorikk som er verktøy for å se på muligheter for overtale og påvirke andre (Aristoteles, 2006, s.27). Retorikken har spilt en avgjørende rolle for effektiv kommunikasjon, kritisk tenking og taler. I dag er retorikk et betydningsfullt tema, da den kan ha både positive og negative konsekvenser avhengig av intensjonen bak den. På den ene siden kan retorikk bidra til mer effektiv kommunikasjon og skape positive endringer. På den andre siden kan retorikk også benytte manipulasjon, "gaslighting" og trusler for å overtale eller påvirke andres handlinger, fornuft og meninger. I denne sammenhengen er det viktig å forstå retorikk på en måte som kan brukes effektivt og ansvarlig, samtidig som man er i stand til å skille ut manipulerende overtalelseteknikker (Kjeldsen, 2015, s. 210).

Den allmenne oppfatningen av retorikk er ord som ikke i seg selv kan utføre skadelige handlinger. Imidlertid, innenfor den faglige sammenheng så vil vi forstå retorikk som et kraftfullt verktøy som i utgangspunktet krever små grep, men som kan skape store konsekvenser. Kjeldsen og Aristoteles snakker om retorikk som

ikke bare handler om å bruke ord og teknikker for å overtale, men snarere om å forstå mottakerens behov, karaktertrekk, emosjoner, bygge tillit og etablere en forbindelse for å oppnå effektiv overtalelse (Kjeldsen, 2015, s. 306, 315).

Å være leder innebærer «å ha tilhengere» (Grint, 2010, s. 2). I løpet av sin presidentperiode etablerte Trump en dyp forbindelse med sine tilhengere, som kan gjenspeiles i slagord som «Make America Great Again» eller «Trump supporter» - Merchandise. Denne forbindelsen kan kjennetegne karismatisk lederskap, hvor legitimiteten ligger i tilhengers affektive hengivenhet (Weber, 2000, s. 89). Tilhengerne gir seg selv til lederen på grunn av den følelsesmessige tilknytningen de har til vedkommende, og sinne er en av de mange affektive følelsene som kan være til stede. Weber har ikke tidligere konkret undersøkt karismatisk lederskap i sammenheng med tilhengers sinne, noe jeg ønsker å studere mer på i denne oppgaven.

Valg av tema for denne oppgaven kommer fra min egen nysgjerrighet og interesse for læren om talekunsten. Jeg har alltid vært nysgjerrig på hvordan ledere benytter språk og relasjoner som verktøy for makt, med formål å overtale en målgruppe og forme en bestemt respons. Snarere har jeg alltid undret over hvem disse individene som lar seg overtale er.

Det er mottakere som har den største makten i retorikken, da de lar seg bli overalt eller ikke (Kjeldsen, 2015, s.332; Martin, 2014, s.2). Imidlertid kan retorikken til tider være så kraftfull at virkeligheten blir tåkete. Hendelsen der Kongressen ble stormet illustrerte fenomenet om at «språk er et maktmiddel» (Blakar, 1996).

1.1 Forskningsspørsmål og hypotese

I forlengelsen av innledningen har jeg som mål å svar på følgende forskningsspørsmål:

Hva kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det ytre høyre og hans tilhengere? Hvordan illustrerer hans tale 6. Januar. 2021 hans ledelse og forhold til tilhengerne?

Jeg antar at det foreligger et sterkt følelsesmessig engasjement blant hans tilhengere og at Trump utnytter dette gjennom hans retorikk. Som svar på dette foreslår jeg følgende hypotese:

Trump bekrefter urokkelige tilhengers sinne og aggresjon, og utnyttet dette i sin tale 6. Januar 2021 for å identifisere seg med det ytre høyre og han som leder fremfor kongressen som den formelle demokratiske institusjon. Gjennom retorikken fikk han overbevist tilhengere om at institusjonen var korrump.

1.2 Oppgavens oppbygning

Denne oppgaven er strukturert i fem hoveddeler som skiller mellom teoridelen, metodedelen, casestudie, diskusjonsdelen og konklusjonen. Teoridelen skal skille mellom to teoretiske perspektiver retorikk og politisk ledelse, samtidig som det blir introdusert en kobling mellom karismatisk ledelse og tilhengers følelser. Videre vil metodedelen beskrive fremgangsmåten for innsamling av relevant data, og funnene fra de ulike datainnsamlingsmetodene vil bli presentert i casestudiene. I diskusjonsdelen vil funnene fra casestudiene bli oppsummert og diskutert, samt vil det settes i sammenheng med teori. Avslutningsvis vil konklusjonen ta sikte i å besvare overnevnte forskningsspørsmål og hypotese.

2.0 Teoretiske perspektiver

Denne delen av oppgaven skal presentere relevant teori og perspektiver innenfor område retorikk og politisk ledelse. Formålet er å etablere et solid teoretisk fundament som vil muliggjøre en grundig analyse og diskusjon videre i oppgaven. Avslutningsvis ønsker jeg å kombinere Aristoteles beskrivelse av sinne og Webers beskrivelse av karismatisk lederskap for å vise hvordan denne dynamikken kan skape en dyp forbindelse mellom en leder og tilhengere.

2.1 Retorikk

James Martin påpeker at det er vanskelig å forestille seg politikk uten overtalelse (2013, s. 1). Han understreker videre at kraften av overtalelse kan anses å være like effektiv som våpenkraft (2013, s.1).

Retorikk handler om hvordan mennesker uttrykker seg gjennom språk og kommunikasjon, med formål å påvirke eller overbevise andre, slik at de føler, tenker og handler på en bestemt måte (Kjeldsen, 2015, s. 15; Toye, 2013). Kraften av overtalelse kan betraktes som en strategi med inkonsekvent og uforutsigbare resultater (Toye, 2013, s. 86).

Retorikk hadde oppstandelse i en tid hvor menneskets frie vilje ble mer anerkjent. Samfunnet gikk over til en mer demokratisk forfatning som styrket retorikkens betydning og relevans. En av de mest berømte talere på denne perioden var den høyaktet generalen Perikles (495-429 f.Kr.) (Kjeldsen, 2015, s. 28). Weber og Kjeldsen beskriver han som en folketaler og demagog på grunn av hans talegaver og hvordan han overtalte folket til å fremme kollektive mål og styrke patriotisme (2000, s. 23; 2015, s. 28). Perikles var kjent for å holde sterke retoriske taler i den athenske forsamlingen, der han introduserte sin visjon for Athen og bidro til å forme det athenske demokratiet og politikken (Tukydid, 1935).

Aristoteles (384-322 f.kr) regnes å være en sentral figur innen utviklingen av retorikkens fundament. Han ga ut lærebok med navnet «Retorikken» som

inneholder ulike prinsipper og teknikker for overtalelse. I læreboken utforsker han den klassiske appellformen: etos, patos og logos. Disse appellformene brukes når formålet er å appellere til publikums følelser, etikk eller logikk, men kan ofte brukes sammen for å kunne skreddersy en strategi for å påvirke og overtale en målgruppe.

I sin andre bok, diskuterer Aristoteles sinne. Han analyserer hvorfor mennesker blir sinte, hvem de blir sinte på og hvordan sinte mennesker reagerer. Aristoteles betrakter sinne som en naturlig følelse, men understreker viktigheten av å kontrollere den og rette den mot hvem det gjelder (Aristoteles, 2006, s. 107). Han påpeker også at sinne kan være nyttig i situasjoner der det blir brukt som motivasjon til å stå opp for urettferdighet. Aristoteles forklarer videre at sinne ledsages av glede ved håpet om å ta hevn (Aristoteles, 2006, s.107). Ved å dvele om hevn, så skaper det en tilfredsstillende fantasi og tro at man vill oppnå det man ønsker, som en drøm (Aristoteles, 2006, s. 107). Å bli sint oppstår når man blir provosert. Å bli provosert oppstår når man lengter etter noe som man blir direkte hindret i å oppnå (Aristoteles, 2006, s. 109). Samt, de som har et sterkt behov som de ikke får oppfylt blir lett hissige (Aristoteles, 2006, s.109).

2.1.1 Hermeneutikken

Mens retorikken handler om hvordan vi uttrykker oss, handler hermeneutikken om hvordan vi forstår det som uttrykkes (Kjeldsen, 2015, s. 298). Sentralt i hermeneutikken ligger menneskets erkjennelse, fortolkning og forståelse, som ofte er avhengig av mottakerens holdninger og posisjon. Kjeldsen forklarer hvordan vår reaksjon på retorikk er avhengig av hvilken posisjon vi inntar i forhold til retorikken og avsenderen. Denne posisjonen påvirkes av våre holdninger, overbevisninger og verdier (Kjeldsen, 2015, s. 322). Kjeldsen påpeker at dersom en retoriker kan påvirke menneskers holdninger, så øker sjansen på å påvirke deres handlinger (2015, s. 323). I tillegg forklarer James Martin at ideer gjennom språk, kan transformeres til handlinger (2015, s. 25).

Kjeldsen utforsker fem ulike typer for politiske velgere og deres politiske standpunkt, for å segmentere velger i forhold til deres politiske holdning og

tilhørighet. En av fem politiske standpunktene er «Urokkelige tilhengere» som beskriver velgere som ikke kan flyttes eller påvirkes, da de er fast besluttet for politikeren eller hans posisjon (Kjeldsen 2015, s. 328). Denne typen tilhenger vil opprettholde en trofast posisjon til sin leder selv om lederen begår åpenbare feil.

2.2 Ledelse

Retorikk kan oppfattes som avgjørende for lederskap. Som nevnt i innledningen, defineres lederskap som «det å ha tilhengere» (Grint, 2010, s. 2). En annen vanlig oppfatning av lederskap stammer fra besittelsen av makt. Weber definerer også makt som ideen om å få noen til å gjøre noe som dem ellers ikke ville ha gjort (Weber, 2000), noe vi kan forbinde med overtalelse i retorikk.

Weber forklarer at hvis et maktforhold skal opprettholdes som en langvarig ordning, må det gjøres legitim gjennom å appellere til den underordnedes personlige interesser (2000, s. 12, 38). Han utviklet dermed en studie om politisk ledelse som gir innsikt på tre rene typer herredømme som gir innsikt på ulike former for legitimitet, makt og innflytelse: legalt herredømme, tradisjonelt herredømme og karismatisk herredømme. Denne oppgaven vil fokusere på karismatisk ledelse og vurdere om Donald Trumps ledelse kan anerkjennes som karismatisk i henhold til Webers fortolkning.

Karismatisk herredømme er forankret i en affektbestemt hengivenhet til lederens personlighet og karisma (Weber, 2000, s. 89). Dette innebærer at lederens personlige egenskaper spiller en sentral rolle i å oppnå legitimitet blant folket, som vil da vise dyp forpliktelse og dedikasjon til sin leder. Weber beskriver den karismatiske lederen som «føreren» og tilhengerne som «disippelen» (Weber, 2000, s. 89). Forestillingen er at disiplene adlyder ettersom de innehar fullstendig hengivenhet til sin fører, ettersom de har «troen» til føreren (Weber, 2000, s. 90). Tilhengere kan være mere tilbøyelig til å rettfærdiggjøre visse handlinger lederen begår, på grunn av den emosjonelle tilknyttingen de har til lederen. Dette utsagnet kan kobles til begrepet «urokkelige tilhengere» som nevnt overfor.

Tidligere refererte jeg til Grints definisjon av lederskap som "å ha tilhengere." Imidlertid påpeker Grint at ordet "follower" stammer fra det gammelengelske ordet "Folgian" og det gammelnorske ordet "Fylgja," som ironisk nok betyr "å lede" (Grint, 2010, s. 98). Dette indikerer at tilhengere spiller en betydelig rolle i forholdet mellom ledere og makten de besitter. Dette blir også understreket i tidligere forskning, som viser at det er tilhengerne som konstruerer lederskapsforholdet med en karismatisk leder (Carsten et al., 2019, s. 180; Meindl, 1995). Imidlertid er en karismatisk leder avhengig at deres visjoner og verdier samsvarer med tilhengers visjoner og verdier. Dette viser til et viktig samspill mellom en leder og tilhengere, ettersom deres forbindelse spiller en avgjørende rolle i et karismatisk herredømme.

2.3 Følelser og karismatisk ledelse

Aristoteles teori om betydningen av følelser og Webers teori om karismatisk leder kan sammenlignes da begrepene snakker om betydningen av talerens personlige karakter og utstråling (Aristoteles, 2006, s. 104; Weber, 2000, s. 90). Weber beskriver karismatisk ledelse som evnen til å beholde og tiltrekke tilhengere basert på den affektive hengivenheten lederen får fra tilhengere (Weber, 2000, s. 90). På den andre siden spiller følelser en stor rolle i retorikken og i en politisk sammenheng så bruker ledere følelser som et verktøy for å engasjere og påvirke velgere til å tenke, føle og handle på en bestemt måte. Dermed hvis følelser fra retorikken og karismatisk lederskap kombineres så kan ledere utnytte tilhengers følelser for å skape en dypere forbindelse og motivere de på et dypere nivå.

Tilhengers hengivenhet til en leder kan føre til utvikling av sterke følelser blant urokkelige tilhengere, hvor sinne kan være en av fremtredende følelser. Sinne kan oppstå som en respons på oppfattet urettferdighet (Aristoteles, 2006, s.), og kan føre til sterk motivasjon for å ta hevn for å oppnå ønskede mål. Hevn blir dermed en kraftig motivasjonsfaktor som kan oppfordre urokkelige tilhengere til å handle og støtte lederens agenda.

I denne sammenhengen kan følelsen av sinne og drømmen om hevn fungere som et emosjonelt bindeledd og drivkraft mellom urokkelige tilhengere og den

karismatiske lederen. Denne sterke forbindelsen kan etableres som følge av kollektiv oppfatning om antatt urett påført dem, og en sterk tro på at lederen kan rette opp i uretten og oppfylle urokkelige tilhengers ønsker. Imidlertid kan et slikt sterk ønske om hevn føre til voldelige konsekvenser. Når urokkelige tilhengere motiveres av sinne og ønske om hevn er sterk, kan dette føre til at de er villige til å ty til vold for å fremme lederens agenda.

2.4 Oppsummering av teori

Teoridelen har som formål å skape en teoretisk skillelinje mellom retorikk og ledelse samtidig som det blir introdusert et nytt perspektiv som kobler tilhengers følelser og karismatisk ledelse på et dypere nivå. Dette perspektivet skal videreutvikles i analyse- og diskusjonsdelen.

3.0 Metode

Denne oppgaven benytter kvalitativ tilnærming med casestudie som utgangspunkt. En kvalitativ metode forsker på få enheter, der data samles inn som tekst og ord (Jacobsen, 2022, s. 157). Casestudie og kriterier utvalg er to metoder som brukes for å avgrense et prosjekt (Tjora, 2021, s.47). Casestudie brukes for å generere kunnskap om selve casen, mens kriterieutvalg brukes når studie er knyttet til deltakernes opplevelser (Tjora, 2021, s. 48). Jeg valgte å bruke casestudie som forskningsmetode da formålet er å avgrense oppgaven og fokusere på to konkrete enheter for å oppnå en dybdeforståelse.

Jeg benytter norsk- og engelskspråklig faglitteratur, samt nettbaserte kilder for å avdekke mest mulig fakta. For å samle informasjon fra nett har jeg brukt blant annet e-bøker og forskningspublikasjoner tilgjengelig via plattformer som Sage journals, ProQuest, Cambridge Core og Taylor and Francis journals. Nettsidene har vært et nyttig verktøy for å skaffe informasjon og innsikt til problemstillingen.

Opgaven vil skille mellom primær- og sekundærlitteratur. Primærlitteratur vil være Trumps tale 6. januar 2021, samt grunnleggende elementer innen retorikk og politisk ledelse som inkluderer eldre verk fra Aristoteles (2006) og Max Weber (2000). Jeg regner overnevnte kilder som primære da det er de som studeres og analyseres i dybden. Sekundærlitteratur vil være andre kilder som brukes for å samle informasjon som belyser hovedkildene. Jeg brukt nyere litteratur som Cas Mudde (2019) og Robert C. Rowland (2021) som utforsker det ytre høyre og Donald Trump. Videre vil det brukes flere nettbaserte artikler, deriblant verk av Melissa K. Carsten (et al., 2019) og Mathilda Åkerlund (2021), som beskriver Trumps tilhengere og karismatisk lederskap, og det ytre høyre.

3.1 Dokumentanalyse

Dokumentanalyse innebærer tolkning av tidligere uttalelser og tekster av andre aktører med formål å besvare en problemstilling. Samtidig så bidrar allerede eksisterende kilder med å kartlegge framstillinger og forståelser av valgt fenomen (Jacobsen, 2022, s. 159). I denne oppgaven vil dokumentanalyse være en viktig

innsamlingsverktøy for å undersøke og besvare forskningsspørsmålene og hypotesen.

Det vil bli bearbeidet faglitteratur, forskningsartikler og andre relevante kilder noe som medfører nødvendighet av kildekritisk vurdering ved innsamling av data.

Troverdighet og pålitelighet til kildene vurderes nøye for å sikre validitet i forskningen. Derfor har jeg valgt å unngå kilder uten tydelig faglig bakgrunn som noen avisartikler og nettsider. Dokumentanalyse av innsamlet data vil kunne si noe om forholdet mellom ledelse og retorikk, meningsinnholdet i talen og egenskapene til Trump, tilhengere og ytre høyre.

3.2 Analyse av meningsinnhold, makt og språk; diskurs og retorikk

Både retorikk og diskurs er knyttet til språklig kommunikasjon, og meningsinnhold av hva som blir formulert og til hvilket formål (Kjeldsen 2015, s.15; Dunn & Neumann, 2019, s. 2). Begrepene skiller seg fra hverandre ved at retorikk fokuserer på individnivå og prosessen av overtalelse. I motsetning til diskurs som går i dybden av meningsinnholdet og tar i betraktning makt- og samfunnsmessige forhold. (Kjeldsen, 2015, s. 20; Dunn & Neumann, 2019, s. 4, 5).

Diskursanalyse er en form for kvalitativ tekstanalyse, hvor man tar utgangspunkt i «hvordan kollektive forestillinger skapes, speiles og opprettholdes gjennom språk» (Bratberg, 2014, s. 30, referert i Tjora, 2021, s.196). Å anvende diskursanalyse i casestudier, får jeg muligheten til å analysere forskningsspørsmål med fokus på språkbruk. Språket har som formål å konstruere mening, og diskursanalyse fokuserer på eksplisitte og implisitte budskaper som formidles gjennom språk. Gjennom diskursanalyse kan man danne en forståelse på hvordan disse budskapene kan påvirke våre holdninger, oppfatninger og handlinger.

Diskursanalyse har også som formål å forstå hvorfor visse ting fremstår slik de gjør, og hvordan bestemte handlinger blir mulige (Dunn & Neumann, 2016, s. 4). Ved å anvende diskursanalyse kan vi se sammenhengen mellom språk og virkelighet, og hvordan språket bidrar til å legitimere politiske ideer og mål i

konkrete politiske omstendigheter.

Case to vil ta sikte på å gjennomføre en retorisk analyse av talen til Trump, som er hentet fra CNN Transcript. Ved å anvende diskursanalysen vil jeg vektlegge hvordan talen konstruerer et virkelighetsbilde for tilhengerne som kan ha påvirket deres påfølgende handlinger. Gjennom den retoriske analysen vil jeg ha en objektiv tilnærming for å undersøke hvordan sentrale elementer i talen, som ordvalg, setningsstruktur og uttrykksmåter, blir produsert og nøytralisert, og til hvilket formål.

4.0 Casestudie og empiri

4.1 Case 1: Forholdet mellom Donald Trump, hans tilhengere og det ytre høyre.

Case en tar sikte å samle informasjon om hva kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det ytre høyre og hans tilhengere.

4.1.1 Donald Trump

Presidentvalget i 2016 ble varslet som den mest polariserende presidentkonkurransen i amerikansk historie (Carsten et al., 2010, s. 181). Det oppsto en betydelig splittelse blant velgere angående hvem som skulle bli den neste presidenten i USA, men til slutt ble Donald Trump valgt.

Donald Trumps tid som USAs 45. president begynte med innsettelsen 20 januar 2017, og ble avsluttet 20. januar 2021. Denne perioden illustrerer hvordan Trump jobbet utradisjonelt og demonstrerte betydelig innflytelse og makt i kraft av sin posisjon som leder. Både før og etter innsettelsen var Trump kjent for å uttrykke sine personlige meninger, som ofte var kontroversielle, for hele verden.

Trump har hevdet at «nasjonen var truet av udokumenterte immigranter, Islam terrorister, og andre grupper som ikke var hvit amerikanere» (Rowland, 2021, s. 1). I tillegg har Trump beskyldt staten for å beskytte farlige grupper på bekostning av vanlige hardtarbeidende amerikanere. Dette var en påstand som skulle «appellere til medlemmer av hvit arbeiderklasse som følte at deres plass i nasjonen var truet av rasemessige og demografiske endringer, og som følte seg ikke respektert av eliter» (Rowland, 2021, s. 30). Ved å peke ut innvandrere og flyktninger som farlige, appellerte han til tilhengers frykt, sinne og følelse av urettferdighet. I tillegg viser forskning at ledere som promoterer krise og skaper stress blant tilhengere blir sett på som karismatiske (Carsten et al, 2019, s. 187)

Trump har blitt kritisert for sin splittende retorikk og hans tendens til å bruke provoserende språk i taler og tweets. Han ble anerkjent for å ta personlige angrep mot sine politiske motstandere og de som var uenig med han, noe som ble ansett

som upassende for en president og skadelig for landets politiske diskurs. Rowland viser til Trumps twitter arkivet, som inkluderer mer enn 300 tweets som siterer at nasjonen har en immigrasjonskrise (2021, s. 121). Rowland viser til en tweet fra 10. August 2015, som lyder «We must stop the crime and killing machine that is illegal immigration. [...] Take back our country!» (2021, S. 121). I tillegg er det over 200 tweets som inneholder ordet «terror» som ofte refererer til trusler av Islamsk terrorisme (Rowland, 2021, s. 121). Trump bruker sosiale medier, spesielt twitter, for å tilstedevære seg selv og hans budskap i livene til hans trofaste tilhengere. Rowland påpeker også at Trump hadde en «ukonvensjonell stil som fikk han til å virke autentisk» (Rowland, 2021, s. 136).

Trump fremstilte seg selv som en «outsider» som var i stand til å gjøre ting andre ikke kunne. Ved å gjøre dette klarte Trump å forsterke hans forhold til tilhengere og undergrave grunnlaget for kritikk av handlingene hans (Rowland, 2021, s. 136). Rowland (2021) påpekte også at Trump ga en stemme og appellerte til millioner av amerikanere som følte seg ignorert og marginalisert. Dette kan delvis forklares ved å ta i betraktning artikkelen som viser at tilhengere med lav selvtillit har et større behov for og avhengighet av ledere (Kark et al., 2003, referert i Carsten et al., 2019, s. 198). Ved at Trump, som leder, fremmet tilhengers bekymringer og synspunkter, skapte han en sterk emosjonell forbindelse. Gjennom å identifisere seg med tilhengere etablerte han en betydelig grad av lojalitet og dedikasjon, til tross for hans kontroversielle ytringer og handlinger.

Trump har vært ærlig og åpen om synspunkter mange vil anse som kontroversielle. Imidlertid viser forskning at tilhengere beveger seg mot ledere som snakker offentlig ut om «sentimenter som tilhengere føler privat, men som ikke er i stand til eller ikke vil uttrykke seg» (Carsten et al., 2019, s. 184). Dette fremstiller Trump som ærlig og autentisk fremfor tilhengere, og at han taler til tilhengers bekymringer og frustrasjoner kan få de til å føle seg sett og forstått.

4.1.2 Det ytre høyre

I følge Cas Mudde har innsettelsen av Donald Trump illustrert hvordan det har medført mer normalisering av det ytre høyre (2019, s. 1). Ved normalisering av det ytre høyre så har det medført større aksept for hva som tidligere ble regnet som tabubelagte emner og skamløs oppførsel (Wodak, 2021, s. 6).

Mudde deler det ytre høyre i to undergrupper: den ekstreme høyresiden og den radikale høyresiden. Det som skiller disse to gruppene, er i hovedsak deres syn på demokrati. Den ekstreme høyresiden avviser essensen av demokrati som folkesuverenitet og flertallsstyre (Mudde, 2019, s. 7). Mens den radikale høyresiden som aksepterer essensen av demokrati, men motsetter seg grunnleggende elementer av liberalt demokrati, som minoritetsrettigheter (Mudde, 2019, s. 7). Imidlertid deler de to undergruppene et lignende syn når det gjelder bruk av vold, idet de anser vold som legitimt å anvende mot ytre og indre fiender, som for eksempel media og myndigheter (Ravndal & Enstad, 2020)

Det ytre høyre er sammensatt av grupper og organisasjoner, men også enkeltindivider. Ved å prøve å identifisere medlemmer av det ytre høyre så fremkommer det ofte internasjonale stereotypier som beskriver dem som «den gretne gamle hvit rasist og den tatoverte, aggressive, ung nazi» (Mudde, 2019, s. 71). Det er imidlertid en bred og variert gruppe av mennesker som tilhører denne ideologien, og ikke alle passer inn i disse stereotypiene. Det de aller fleste har til felles er at de er «lavere utdannet, hvite, menn, og misfornøyd med de andre» (Mudde, 2019, s. 71). Disse nøkkelordene indikerer tilstedeværelse av maskulinitet. Det er rapportert at maskulinitet og mannlige egenskaper er dominerende innen det ytre høyre, da slike egenskaper betraktes som positive innen den ekstremhøyre ideologien. (Ravndal & Enstad, 2020). Rapporten belyser også at menn er overrepresentert i alle former for ekstremhøyrevold (Ravndal & Enstad, 2020).

Mudde påpeker at høyreekstreme ideologier tror at ulikheter er naturlige og utenfor statens virkeområde (Mudde, 2019, s. 24). Mudde forteller også at høyreradikale diskurser bygger på et strengt oss mot dem perspektiv (Mudde,

2019, s. 46). Deres perspektiv bygger på en radikal nasjonalisme som har en ide om at nasjonen skal bestå av kun «oss», og «de andre» som ikke passer inn utgjør en trussel mot nasjonen. Dette perspektivet blir også utforsket i artikkelen til Mathilda Åkerlund, der hun forklarer hvordan det ytre høyre følger en diskurs som skiller mellom «de gode» og «de onde». (Hameleers & Schmuck, 2017, Mudde, 2004, Wodak, 2009, referert i Åkerlund, 2022, s. 1809). Ved flere anledninger har Trump delt denne diskursen og forestillingen som en kamp mellom «oss» mot «dem». Snarere kommer dette klart og tydelig frem i talen 6. januar 2021. I talen skaper han en klar skillelinje mellom egen gruppe, som han kjennetegner som "oss", og en motstandergruppe, som han kaller "dem". Denne politiske forestillingen kan anses å forsterke en følelse av gruppeidentitet og tilhørighet.

Ved flere anledninger har Trump uttrykt at nasjonen var truet av indre og ytre faktorer. Trump har blant annet fremmet prosjekter som Muslim Ban, Voter Fraud Commission og Trump Wall, som er ulike prosjekter som skulle hindre antatte utenlandske trusler mot nasjonen. Åkerlund forklarer hvordan slike oppfattende problemer, fører til at det ytre høyre har et nostalgisk ønske og lengter etter å gjenopprette en tapt tid som blir idealisert som en tid «før» immigrasjon (Elgenius & Rydgren, 2017; Engesser et al., 2017 referert i Åkerlund, 2022, s. 1809). Dette ønske og drøm om å gjenopprette en tidligere tid har funnet uttrykk gjennom velkjente mantraer som "Make America Great Again" og "America First". Dette har bidratt til en øking av synlighet og legitimitet av ytre høyres ideologi i det politiske spekteret.

4.1.3 Trumps tilhengere

Å konkret identifisere Trumps tilhengere er ikke simpelt, da det er et mer komplekst tema. Tidligere forskning antyder imidlertid at mange av Trump-velgere var «hvite arbeiderklasseamerikanere» som følte at deres dominerende status ble truet av innvandrere (Schildkraut, 2018, referert i Carsten et al, 2019, s. 196). Selv om denne forskningen peker på en primær gruppe, så kan ikke funnene gjelde alle tilhengere, da de er sammensatt av et bredt spekter av ulike tro, verdier og bakgrunn.

Trump's tilhengere er ikke en monolittisk gruppe hvorav de deler et enkelt sett av tro og egenskaper. Det er slik at de som støtter Trump har ulike grunner for å støtte han og noen kan ha ulikt nivå av godkjenning for hans handlinger. Dette kan vi se i sammenheng med James Martins uttalelse om at retorikk og overtalelse inviterer mottakere til å si seg enig, men også identifisere seg med perspektiver som er i utgangspunktet atskilt fra mottakers egne (Martin, 2014, s. 4). Noen individer kan også ha blitt påvirket av ytre og indre faktorer som mediedekning, sosiale medier og omgivelser for å bli en Trump-tilhenger.

Imidlertid, er Trumps tilhengere lojale. Dette lojalitetsaspektet knyttes til begrepet som ble nevnt tidligere, «urokkelige tilhengere». Trump har ofte uttrykt bekymringer for antatte trusler, noe som vært med på å skape en politisk forestilling der nasjonen er truet. Han har også fremstilt seg selv som en leder som bryr seg om det amerikanske folket og nasjonens interesser, noe som motiverte frem slagordet «America first». Ved at Trump motiverte dette slagordet, så kan det ha sikret urokkelige tilhengers posisjon da de har troen på at han setter amerikanske interesser først.

Innledningsvis i talen 6. Januar 2021 påpeker Trump at «It's just a great honor to have this crowd and to be before you and hundreds of thousands of American patriots». Begrepet «patriot» beskriver individer som «er preget av sterk fedrelandskjærlighet» (Det norske akademis ordbok). Denne definisjonen er en generell beskrivelse på mennesker som har sterk kjærlighet for sitt eget land og dets verdier og prinsipper. Alle kan være patrioter. Imidlertid, er det viktig å merke

seg at ikke alle amerikanske borgere vil identifisere seg med Trumps forståelse av hva en amerikansk patriot er. Patriotene eller tilhengere som følger Trump, støtter også budskapet om «Make America Great Again». Slagordene bidrar til å identifisere tilhengerne med et kollektivt formål om å gjenopprette en tapt tid og styrker følelsen av innfødt ære og gruppeidentitet til bevegelsen, noe som kjennetegner det ytre høyre også.

Det er også slikt at følelser som hjelpeløshet kan forverres av ledere som uttrykker bekymring for eksterne trusler og miljømessig ustabilitet. Individuer kan da ha større sannsynlighet for å oppfatte trussel i miljøet som en måte å forklare den ustabiliteten de opplever i egne selvoppfatninger. Rowland påpeker at det foreligger bevis på at sterke negative følelser ofte spiller en avgjørende rolle i dannelse av gruppeidentitet (Condit, 2013, referert i Rowland, 2021, s. 3).

I kraft av sin posisjon som leder klarer Trump å bruke sine retoriske evner til å plante negative følelser hos tilhengere, som frykt og sinne, ved å påberope antatte trusler mot nasjonen. Samtidig som han vanner allerede etablert sinne og aggresjon til det ytre høyre. Denne sammenhengen peker mot en emosjonell forbindelse som kan ha hatt en betydelig innvirkning på Trump, hans tilhengere og det ytre høyre.

4.2 Case 2: Retorisk analyse av Trumps tale 6. Januar 2021.

Case to tar sikte på å vise hvordan Trumps tale 6. Januar. 2021 illustrerer hans ledelse, retoriske evner og forhold til tilhengerne.

4.2.1 Innledning

I case to skal det foretas en retorisk analyse av den velkjente talen til Donald Trump som ble avholdt 6. januar 2021, samme dag som da kongressen skulle møtes på Capitol Hill for å sertifisere presidentvalget i 2020. Trump bruke sosiale medier, som twitter, for å oppfordre tilhengere om å samle seg i Washington D.C, noe som resulterte i at tusenvis av Trump tilhengere var til stede. I etterkant av talen stormet Trump-tilhengere Kongressen. Stormingen av kongressen anses å være en organisert kollektiv innsats for å stoppe kongressen fra å sertifisere valg av Joe Biden og Kamala Harris som president og visepresident (Pion-Berlin et al., 2021, s. 1).

Mange av involverte i stormingen ble pågrepet og siktet for en rekke lovbrudd som kriminell overtredelse, ødeleggelse av eiendom, overfall av politifolk og annen ulovlig oppførsel. Denne hendelsen kan betraktes som skadelig for USAs indre demokratiske verdier og prinsipper. Hendelsen bekreftet at Trumps tilhengere var villig til å ty til politisk vold for å fremme hans politiske agenda. Det var Trumps tilhengere som stormet, men medlemmer av høyreorienterte grupper, terrorgrupper, nynazistiske og white supremacy organisasjoner, sammen med tilhengere av konspiratoriske grupper som QAnon, var også involvert (Pion-Berlin et al., 2022, s. 2). Det er mulig å observere i videoen at mange deltakere i stormingen var iført «Make Amerika Great Again»- Merchandise og militær uniform, samt kan det observeres at flere var bevæpnet (LADbible, 2022).

I analysen vil det bli vektlagt hva som konkret sies og hvilken tone talen skaper i publikumet, men også hvordan enkelte setninger kan leses mellom linjene og hvordan dette kan danne en alternativ virkelighet for tilhengere. Analysen skal utforske om Trump utnyttet patriotiske følelser og sinne hos tilhengere, for å motivere de til å utøve politisk vold. Martin forklarer også at dersom retoriske taler

i det hele tatt brukes, så er det for å manipulere rasjonelle valg for å oppnå visse resultater (McLean, 2001; Riker, 1996, referert i Martin, 2013, s. 90). Den retoriske analysen vil fremme flere utdrag fra talen for å undersøke hva som konkret sies, studere utdragenes konkrete innhold og uttryksform, ettersom det påvirker individets meningsdannelse (Kjeldsen, 2013, s. 76).

4.2.2 Retorisk analyse

Talen til Trump 6. januar 2021 er konstruert som en følelsesladet appell til hans tilhengere. Talen er bygd opp som forstilt politisk «kamp» mellom «oss» og «dem», eller «patriotene» og «nasjonens fiender». Denne politiske forestillingen mellom «oss» og «dem», blir også beskrevet av Thomas Hylland Eriksen. Imidlertid viser han til det grunnleggende kjennetegnet ved etnisitet, nemlig den systematiske forskjellen mellom «Insiders» og «Outsiders» (Eriksen, 2010, s. 23). Å skape en slik forestillingen peker mot et formål å skille samfunnet og nærmere appellere til identitet og tilhørighet hos en bestemt målgruppe ved å etablere en kollektiv oppfatning av «oss». Trump appellerer til et kollektiv formål blant sine tilhengere og viser seg frem som en fremtredende figur. Dette belyser han ved å uttrykke «We're gathered together in the heart of our nation's capital [...] to save our democracy». Han skaper en kollektiv følelse av solidaritet og en forestilling om at de er samlet for å «redde» demokratiet. Han fremstiller seg selv som en outsider og tilbyr å ta tilbake det som en gang var gullalderen i USA (Rowland, 2019, s 138).

Samtidig etter flere grundige analyser blir det mer klart at talen ønsker spesielt å fremkalle sterke følelser som sinne, frustrasjon og urettferdighet hos tilhengere. Trump forteller blant annet: «And we fight. We fight like hell and if you don't fight like hell, your're not going to have a country anymore». Dette utdraget fra talen kan peke mot mer fryktbasert retorikk som kan brukes for å skape en følelse av hast og press for å motivere tilhengere til å handle. I tillegg så gir Trump tilhengere et metaforisk ultimatum at dersom de ikke «kjemper» så har de ikke et land. Dette kan både mobilisere frykt og sinne hos de som blir berørt av uttalelsen.

Videre i talen understreker Trump flere gang at presidentvalget var en svindel og

trussel på demokratiet. Han beskriver presidentvalget som «stolen», «rigged» og at det foreligger «fraud». Trump påpeker at det har blitt gjort urett mot det amerikanske folket, og at folket må «fight like hell» for å redde demokratiet. Trump påpekte blant annet; “Make no mistake, this election is stolen from you, from me and from this country” og «This is the most corrupt election in the history, maybe of the world». Selv om mange av hans påstander har blitt avvist for å være invalide, så har det ikke påvirket hans forhold til sine tilhengere (Rowland, 2021, s. 3), noe som bekrefter tilhengers lojalitet.

Trump bruker sin posisjon som leder for å styrke egne argumenter, samtidig som han appellere til publikums tillit til hans lederskap. Fra starten av talen retter han flere anklager mot ulike aktører, noe som understreker klart og tydelig at media og «de andre» er syndebukken i talen. Han gjentar flere ganger at «The media is the biggest problem we have [...]» og hvordan media og nyheter er korruperte. Han påpeker flere gang «They rigged an election» og «Democrats attempted the most brazen and outrageous election theft». Ved å anklage valget for å være rigget, så stiller han spørsmål til presidentvalgets troverdighet og legitimitet, noe han klarer å oppnå på grunnlag av sin posisjon som daværende president.

Ved bruk av aggressivt språk og klandrende ordvalg ser det ut til at Trump hadde som formål å vekke sterke følelser blant sine tilhengere, noe som styrket tilhengers oppfatning av de ukonvensjonelle løsningene han talte for, som å kjempe «de andre» for å «redde» demokratiet. Forskning understreker dette synspunktet ved å beskrive hvordan politiske ledere som blir ansett som en «outsider», kan utnytte ustabilitet i samfunnet ved å gi de andre ledere skylden for krisen og tilby nye løsninger på utfordringer (Bligh et al., 2005, Boin et al., 2010, referert i Carsten et al., 2019, s. 182). Det kan virke som at Trump bruker talen til å kritisere sine motstandere, slik at oppmerksomheten faller bort fra de mer problematiske aspektene ved hans egen ledelse.

På den andre siden, gjennom Trumps uttalelse: “[...] I could go on and on about this fraud that took place in every state and all of these legislatures want this back. I don’t want to do this to you because I love you and its freezing out here, but I could go on forever.”, bekrefter han den sterke forbindelsen han føler med sine

tilhengere ved å uttrykke kjærlighet til dem. Ved å uttrykke sin kjærlighet for dem, appellerer han til tilhengers lojalitet og oppfordrer dem til å stå sammen med han i kampen mot det han hevdet var en ugyldig og urettferdig presidentvalg.

Noe som er bemerkelsesverdig i talen er den kontinuerlige bruken av repetisjon som er en retorisk strategi som i mange tilfeller brukes for å forsterke budskapet og skape intensitet. Ved bruk av repetisjon så understreker man viktigheten og hastverket i budskapet, og dette kan merkes gjennom den følelsesladde tonen i talen. Tabellen under skal gi et overblikk over hvor mange gang Trump repeterer visse ord. Dette er for å gi et bedre perspektiv og visuell forståelse på hvordan Trump bruker språk for å forsterke budskap i talen.

Tabell 1. Oversikt over ulike ord og hvor mange gang de blir brukt i talen.

Ord	Antall
Rigged	4
Stolen/Steal	7
Fake News/media	7
Theft	3
Corrupt	10
Media problem	2
Disgrace	5
Fight	20
Fraud	22
Cheat	3
Hell	15

Mot slutten av talen har Trump skapt en atmosfære av uro og oppfordret tilhengerne til å marsjere mot Capitol. Trump forteller: ««So we're going to, we're going to walk down Pennsylvania Avenue, I love Pennsylvania Avenue, [...] But we're going to try and give our Republicans, the weak ones, because the strong ones don't need any of our help, we're going to try and give them the kind of pride and boldness that they need to take back our country. So let's walk down Pennsylvania Avenue.» I sitatet fremkommer det at han ønsker å gi republikanere,

spesielt «de svake», en følelse av stolthet og mot som er nødvendig for å ta tilbake landet. Trump appellerer til tilhengers patriotisme, men også frustrasjon over politiske motstandere. Han fremhever republikanernes betydning for å gjenopprette det han anser som nasjonens tapte verdighet.

5.0 Diskusjon og drøfting av funn

Diskusjonsdelen er en kritisk avhandling av denne oppgaven og tar sikte på å svare på følgende forskningsspørsmål: *Hva kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det ytre høyre og hans tilhengere? Hvordan illustrerer hans tale 6. Januar. 2021 hans ledelse og forhold til tilhengerne?*

Gjennom drøfting av empiriske funn i casene og å koble det opp til teoretiske perspektiver så vil denne delen gi svar på om hypotesen kan anses å være korrekt.

Denne delen vil starte med å diskutere case 2 for å presentere funn fra den retoriske analysen og overordnede tabell. Hovedformålet med den overordnede tabell er å påpeke betydningen av repetisjon, da dette kan forsterke følelsen av hast i det presenterte budskapet. Samt, hvordan formuleringen av budskapet kan ha mobilisert sinne blant tilhengere.

Ordene som er oppført i tabellen har forskjellig formuleringer, men de kan tolkes som synonymer ettersom de inneholder det samme budskapet. I talen understreker Trump 22 gang at presidentvalget i 2020 var et «fraud», samtidig som han beskriver valget som «rigged» og «corrupt» og beskylder ulike aktører for «theft» og «cheat». Han beskriver hele valgprosessen som en «disgrace», samtidig bruker han ordet «hell» 15 ganger som for eksempel: «And if they don't fight, we have to primary the hell out of the ones that don't fight» Å bruke overordnede negative ord i så stor grad kan sies vil kunne avvike fra den normale diskursen i en politisk tale, og heller skille seg ut og fange publikums interesse og oppmerksomhet.

Videre i tabellen kan vi se at ordet «fight» blir brukt 20 ganger i løpet av talen. Ordet «fight» blir vanligvis assosiert med fysisk kamp, men i en spesifikk kontekst kan det brukes som en oppfordring til handling. Det er flere kjente taler som har brukt ordet «fight» for å motivere utholdenhet i møte med motgang, eller oppmuntring til kamp. Vi vet fra case 1 at følgere til Trump kan kjennetegnes som urokkelige tilhengere (Kjeldsen, 2015, s. 328) og det er de han appellerer til da han segmenterer publikumet for å henvende seg til «amerikanske patrioter». I denne talen så oppmuntrer og mobiliserer han sine urokkelige tilhengere til å «fight like hell» og «never give up» i en politisk forestilt kamp mot det de kollektivt oppfatter som «de andre» eller «fiender». Denne forestillingen kommer også frem i case 1 som viser til at det ytre høyre følger en diskurs som skiller mellom en populistisk forestilling om «oss» mot «dem» (Åkerlund, 2022, s. 1809). Denne politiske forestillingen viser til en felles forbindelse mellom Donald Trump, hans tilhengere og det ytre høyre.

Den tydelige dikotomien - «oss» og «dem» - som blir etablert i talen bidrar til å skape en forfatning av en kamp mellom to motstridende grupper i samfunnet. I case 2 ser vi at Trump anklager og deler nedlatende kommentarer av «dem» samtidig som han fremhever positive og patriotiske egenskaper hos «oss». Ved at han foretar slik retorisk grep så forsøker han å skape en følelse av konflikt og polarisering. Dette kan forårsake provokasjon og mobilisere tilhengere til å «kjempe» mot «de andre» som de oppfatter som en trussel. Rowland forklarer hvordan retorikk kan vekke sterke følelser, som frykt og sinne, selv når det er lite å være redd eller sint for, ved å integrere en forestilling i livene til målgruppen (2021, s.120).

I teori delen ble begrepet provokasjon beskrevet som en følelse av å bli direkte hindret fra å oppnå noe man ønsker (Aristoteles, 2006, s.). Denne provokasjonen kan utvikle til sinne, og sinne er ledsaget av en form for glede som kommer fra håpet om å oppnå hevn (Aristoteles, 2006, s.). I tilfellet presidentvalget i 2020 opplevde både Trump, hans urokkelige tilhengere og det ytre høyre et nederlag. Trump, som tapte valget, gjentok flere ganger påstander om valgfusk og tyveri gjennom tweets og i talen, noe som bidro til å styrke oppfatningen blant hans tilhengere om at de var blitt utsatt for urettferdighet. I denne sammenhengen kan

tilhengere ha blitt provosert og håpet på å ta hevn for å oppnå det de traktet etter. Aristoteles forklarer også betydningen av følelser, og at det er følelser som er i stand til å ta forskjellige avgjørelser (2006, s. 104).

Stormingen av kongressen tydeliggjorde en åpenbar tilstedeværelse av vold og aggresjon som ble benyttet som et virkemiddel for å fremme et politisk budskap. I case 1 blir det påpekt en skille mellom det ytre høyre og tilhengere til Trump, og det kommer frem at vold kan tilskrives det ytre høyre. Videre, basert på case 2, er det kjent at ytre høyre var blant gruppene som deltok i stormingen. Imidlertid er det en utfordring å klart skille mellom deltakere og identifisere hvem som er tilhengere og hvem som er ytre høyre. Snarere ser det ut som at disse gruppene fremstår som en samlet enhet. En annen interessant observasjon er den utbredte tilstedeværelsen av deltakere iført Trump-Merchandise og militær uniformer. Dette kan være en symbolsk indikasjon på at en betydelig andel av publikumet var forberedt for å kjempe en «patriotisk kamp» mot nasjonens «fiender». Disse observasjonene antyder et nært samhold og forbindelse mellom ytre høyre og Trumps tilhengere, hvor de er forent gjennom bruk av vold for å fremme et kollektiv politisk mål og Trumps agenda.

Videre, kan vi se på retoriske symboler som forsterker forbindelsen mellom Trump, urokkelige tilhengere og det ytre høyre, snarere gjennom «Make America Great Again» slagordet. Når fenomenene «storhet» og «amerikansk gullalder» drøftes, er det viktig å ta hensyn til at det foreligger ulike perspektiver og synspunkter. Disse fenomenene kan tolkes forskjellig avhengig av historisk, kulturell, politisk og ideologisk kontekst. Imidlertid, som nevnt tidligere, peker forskning på at det ytre høyre har et nostalgisk ønske om å gjenopprette en idealisert tapt tid «før» immigrasjon (Elgenius & Rydgren, 2017; Engesser et al., 2017, referert i Åkerlund, 2022, s. 1809). Dette utsagnet inkorporeres i drøftingen, men det er verdt å merke at dette utsagnet kan virke noe begrensende, da det gir en veldig spesifikk tolkning i forhold til innvandringsspørsmål. Imidlertid kan dette ønske om å gjenopprette en idealisert tapt tid, ha sammenheng med at Trump, tilhengere og det ytre høyre - som en samlet enhet - ønsker å ta hevn for å oppnå en fantasi eller drøm de lengter etter (Aristoteles, 2006, s. 107).

I case 1 ble begrepet «patriot» presentert. Trump henvendte seg til amerikanske i talen. Gjennom talen skapte Trump en politisk forestilling av hva det innebærer å være en amerikansk patriot, og denne forestillingen ekskluderer de som ikke deler samme visjoner og verdier til hans politikk. Denne polariseringen skaper en klar splittelse i samfunnet mellom «oss» og «dem» - dynamikken. Ordet «patriot» er i utgangspunktet lite, men det har en stor betydning. I talen kan vi se på det som identitet og en politisk forestilling. Trump bruker denne dynamikken til å segmentere publikumet og styrke patriotiske og radikal nasjonalistiske følelser i publikumet, samt oppfordre de til å forsvare amerikanske interesser mot antatte trusler.

Trump legger betydelig vekt på å presentere en nasjon i «krise». En leder som muliggjør og støtter slike oppfatninger kan i ettertid bli sett som mer karismatisk. (Martin, 2019, s. 187). Trump brukte sine retoriske evner for å forme en politisk forestilling om at tilhengere må «kjempes» for å «redde demokratiet», og denne ideen ble til en handling (Martin, 2015, s. 25), som ga uforutsigbare resultater (Toye, 2013, s. 86) ved at en demokratisk institusjon ble stormet.

Forskning indikerer at når tilhengere oppfatter en leder som karismatisk, identifiserer de seg med lederen og blir forpliktet til lederens visjon og jobber iherdig for å gjøre visjonen til virkelighet (Conger and Kanungo, 1998; Kark et al., 2003, referert i Carsten et al., 2019, s. 180). Samt, i noen tilfeller innebærer det personlig ofring og risiko (Bling and Robinson, 2010, referert i Carsten et al., 2019, s. 180). Dette kan potensielt forklare hvorfor urokkelige tilhengere valgte å storme kongressen. Trump appellerte til tilhengers følelser som medførte at de etablerte en dyp forpliktelse til lederens visjon om valgprosessen, samt det de og Trump oppfattet som urettferdighet. Dette førte til at tilhengerne tok grep for å omsette Trumps visjon i virkeligheten for å være en del av en større kamp og var villige til ta personlige risikoer for å oppnå politiske målene som Trump satt.

Trump er en leder fordi han har tilhengere (Grint, 2010, s. 2). Imidlertid Trumps evne til å tiltrekke og beholde urokkelige tilhengere kan være en indikator på at han snarere er en karismatisk leder. Urokkelige tilhengers støtte og dedikasjon kan være et tegn på at Trump har evnen til å mobilisere og engasjere mennesker

på en spesiell måte. Som karismatisk leder har Trump utnyttet sine retoriske evner og posisjon for å påvirke tilhengers tanker, følelse og handlinger på en bestemt måte. Trump hevdet at nasjonen var truet av indre fiender som myndighetene og ytre fiender som «de andre» som både kunne ha appellert til det ytre høyre og hans tilhengere. Trump skapte politiske forestillinger som appellerte til urokkelige tilhenger og ytre høyres frykt og bekymringer, og dette bidro til å etablere en sterk emosjonell forbindelse. Trumps tale kan ha skapt en alternativ virkelighet for hans tilhengere og ytre høyre.

6.0 Konklusjon

I denne delen presenteres det konklusjoner på forskningsspørsmål og tilhørende hypotese.

Forskningsspørsmålene lød som følger: *Hva kjennetegner Donald Trumps ledelse, hans forhold til det ytre høyre og hans tilhengere? Hvordan illustrerer hans tale 6. Januar. 2021 hans ledelse og forhold til tilhengerne?*

Hypotesen lød som følger: *Trump bekrefter urokkelige tilhengers sinne og aggresjon, og utnyttet dette i sin tale 6. Januar 2021 for å identifisere seg med det ytre høyre og han som leder fremfor kongressen som den formelle demokratiske institusjon. Gjennom retorikken fikk han overbevist tilhengere om at institusjonen var korrupte.*

Det konkluderes med at Trump viser tegn på en karismatisk leder. Han utnytter sinne og frustrasjon hos sine tilhengere for å utvikle en appell som skaper en alternativ virkelighet der tilhengere oppfatter seg selv som engasjert i en politisk forestilt kamp mot «de andre». Han skaper en gruppeidentitet rundt denne forestilte kampen som både han, urokkelige tilhengere og medlemmer av ytre høyre identifiserer seg med. Etablering av en slik kollektiv forfatning kan gi grobunn for en dyp menneskelig forbindelse og grunnlag for voldelige handlinger.

Denne forbindelsen blir illustrert i talen 6. januar 2021 og etterfølgende konsekvenser bekrefter at Trumps tilhengere og det ytre høyre bruker Trump som en kanal for å fremme sin ideologi og bekymringer, samtidig som Trump utnytter urokkelige tilhengers sinne og aggresjon for å etablere seg som lederen fremfor kongressen som den formelle demokratiske institusjonen. Dette viser styrken i språk og dets evne til å mobilisere og påvirke dedikerte masser til å handle.

Oppgaven hadde som hensikt å utforske og å påvise sammenhengen mellom intense følelser hos urokkelige tilhengere og et karismatisk lederskap, samt hvordan karismatiske ledere kan bruke retorikk som et kraftfullt verktøy for å fremme egen politisk agenda. Et sentralt poeng har vært å understreke at selv små språklige grep kan ha betydelige konsekvenser i samfunnet.

7.0 Etterord

Tidligere empiriske dokumenter gir støtte til den teoretiske antagelsen om at språk fører til handlinger. Jeg har derimot ikke funnet ytterlig empiri som ser konkret på hvordan retoriske grep forårsaker ulike typer voldshandlinger, og hvordan konkrete voldshandlinger kan skyldes ulike retoriske virkemidler. Dette er noe jeg kunne ha forsket videre på.

8.0 Litteraturliste

8.1 Primærlitteratur:

Aristoteles. (2006). *Retorikk*. Oslo: Vidarforlaget

Trump, D. (2021). Former President Donald Trump`s January 6 speech. *CNN politics*. Hentet fra: <https://edition.cnn.com/2021/02/08/politics/trump-january-6-speech-transcript/index.html>

Weber, M. (2000). *Makt og byråkrati* (3. utg.). Oslo: Gyldendal norsk forlag.

8.2 Sekundærlitteratur:

Barthes, R. (2009). *Image, Music, Text*. New York: Hill and Wang.

Berntzen, L. E. (2018). Ytre høyre: ideologier, grupper, vold og rekruttering. I *Radikalisering: fenomen og forebygging*. Frekk Forlag AS. Hentet fra: https://www.researchgate.net/publication/329707826_YTRE_HOYRE_IDEOLOGIER_GRUPPER_VOLD_OG_REKRUTTERING/link/5c177dfb299bf139c75e8929/download

Blaker, M. R. (1996). *Språk er makt* (6. utg.). Oslo: Pax Forlag.

Bratberg, Ø. (2021). *Tekstanalyse for samfunnsvitere* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Dunn, C. K., & Neumann, I. B. (2016). *Undertaking Discourse Analysis for Social Research*. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Pion-Berlin, D., Bruneau T., & Goetze, R. (2022). The Trump Self-Coup Attempt: Comparisons and Civil-Military Relations. *Government and Opposition*, 1-18. doi:10.1017/gov.2022.13

Eriksen, T. H. (2010). *Ethnicity and nationalism: Anthropological*. London & New York: Pluto Press, Quest Ebook Central. Hentet fra: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/moldebib-ebooks/detail.action?docID=3386255>.

Grint, K. (2010). *Leadership: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Jacobsen, D. I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo: Cappelen Damm AS.

Jørgensen, M. & Phillips, L. J. (2002). *Discourse analysis as Theory and Method*. London: Sage.

Kjeldsen, J. E. (2013). Retorisk dannelse - hva du ikke visse du burde vite om verdens eldste kommunikasjonslære. *Norsk medietidsskrift*, ss. 71-80. Hentet fra: <https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2013-01-05>

- Kjeldsen, J. E. (2015). *Retorikk i vår tid*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- LADbible. (6. Januar 2022). *How Trump Supporters Stormed The Capitol: I Was There*. (Youtube, video) Hentet fra: <https://www.youtube.com/watch?v=L7h49Q98OVs&t=119s>
- Carsten, K. M., Bligh, C. M., Kohles, C. J., & Wing-Yan Lau, V. (2019). A follower-centric approach to the 2016 US presidential election: Candidate rethoric and follower attributions of charisma and effectiveness. *Leadership*, 15:2, s. 179-204. Hentet fra: <https://doi.org/10.1177/1742715018817930>
- Martin, J. (2013). Situating speech: A rethorical approach to political strategy. *Political Studies*, 63:1, s. 25-42. Hentet fra: <https://doi.org/10.1111/1467-9248.12039>
- Martin, J. (2014). *Politics and Rethoric: A critical introduction*. (1). London: Routledge. Hentet fra: <https://doi.org/10.4324/9781315886893>
- Martin, J. (2022). Rhetoric, discourse and the hermeneutics of public speech. *Political studies*, 42:2, s. 170-184. Hentet fra: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0263395720933779>
- Mudde, C. (2019). *The far right today*. Cambridge: Polity Press.
- NAOB: Det Norske Akademis ordbok. (u.d.). Patriotisk. Hentet fra: <https://naob.no/ordbok/patriotisk>
- Ravndal A. J., & Enstad D. J. (2020). *What explains far-right violence?* Universitet i Oslo. Oslo: C-REX - Center for Reaserch on Extremism. Hentet fra: <https://www.sv.uio.no/c-rex/english/groups/compendium/what-explains-far-right-violence.html>
- Rowland, R. (2021). *The rethoric of Donald Trump: Nationalist populism and American democracy*. Kansas: University Press of Kansas.
- Thucydides. (1935). Perikles Liktale. Oslo: Johan Grundt Tanum. Hentet fra: https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2008041100012?page=7
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Toye, R. (2013). *Rethoric: A very short introduction*. . Oxford: Oxford University Press.
- Wodak, R. (2021). *The politics of fear: The shameless normalization of far-right discourse* (2. utg.). Los Angeles: Sage.
- Åkerlund, M. (2022). Dog whistling far-right code words: the case of `culture enricher` on the Swedish web. *Information, communication & Society*, 25:12, s. 1808-1825. doi:10.1080/1369118X.2021.1889639

